

R O M E.

Rome, de stad op zeven heuvelen, de residentie van den paus, de hoofdstad tegenwoordig van het koninkrijk Italië, is eene te merkwaardige stad, dan dat alleen eene getrouwe afbeelding ook maar van een gedeelte niet de aandacht zou trekken.

Rome werd 754 jaren vóór Christus geboorte gesticht. Onder zijne magtige keizers werd het de hoofdstad van het laatste der vier groote wereldmonarchiën, zoo als die afgebeeld worden door het „grootte beeld, schrikkelijk van gedaante,” hetwelk God Nebukadnezar te zien gaf, welks „hoofd van goud” was, maar welks „teenen” de tien koninkrijken afbeelden, waarin dit rijk verdeeld zal worden, wanneer de „God des hemels een koninkrijk zal oprigten, dat nimmer verstoord zal worden.” (Dan. 2.)

De oude stad was gebouwd op de zeven bergen of heuvelen, genaamd Aventinus, Palatinus, Coelius, Janiculum, Esquilinus, Virninalis en Quirinalis. Deze heuvelen, die de bouwvallen hunner voormalige heerlijkheid dragen, zijn nu overdekt met wijngaarden, graanakkers of villa's; maar hare digte bevolking bepaalt zich tot de wijken bij den Tiber, die in onze gravure gezien worden.

De omtrek van de muren van het hedendaagsche Rome is nagenoeg gelijk met dien van de oude stad, maar de bewoners bezetten niet veel meer dan een derde van hare ruimte. Rome is thans een zonderling mengsel van fraaije gebouwen met ellendige stulpen en armzalige winkels. Hare straten zijn lang, regt en naauw, dikwerf uitlopende op een obelisk, fontein of kerk. Zij hebben zelden een geplaveid voetpad. In de meest bevolkte deelen der stad vindt men lange fraaije straten, of liever wegen tusschen tuinen en villa's. De pleinen zijn talrijk, maar niet groot. De piazza van Sint-Pieter is het grootste.

Op dit plein staat de beroemde Sint-Pieters-kerk, die van de talrijke kerken, waarvoor Rome beroemd is, de grootste en fraaiste is. De ruimte vóór dit prachtige gebouw is een ovaal, omgeven van eene sierlijke kolonnade. Het staat op de plaats van een ander door Konstantijn opgerigt gebouw, en men zegt dat het meer dan 140 millioen gulden gekost heeft. Het front is 400 voet lang en 180 voet hoog, en wordt gekroond door een majestueus koepel, die op onze gravure gezien wordt, nabij den koepel van het Vatikaan. Deze koepel is 424 voet hoog en wordt door middel van een goeden trap gemakkelijk beklommen. Het inwendige van deze kerk is in den prachtigsten stijl gebouwd en versierd. Het groote schip der kerk, 600 voet lang, is met sierlijke festoenen en kransen versierd. Hier, bij bijzondere gelegenheden zit de paus, omgeven van de prachtigste versieringen in den tempel Gods, vertoonende zichzelf dat hij God is. Vóór hem knielen en buigen zich de vergaderde duizenden, en aanbidden en roepen uit: „onze Heere God de Paus!” terwijl hijzelf en zijn algemeen Concilie nu ook verklaard hebben dat hij, even als God, onfeilbaar is!

T. M. L.

MEINDERT VAN TIENEN.

II.

Hebben wij vroeger (bladz. 37 en volgende) de lezers van De Christelijke Familiekering, bij gelegenheid der heldhaftige verdediging van Aardenburg in 1672 door den jeugdigen Beekman, aan de zuidwestelijke grenzen van ons vaderland gevoerd, zoo zullen wij ons nu naar den noordoostelijken grens begeven, en zien hoe daar te Koevorden door beleid en volharding een eenvoudig schoolmeester, van Tienen, een middel in Gods hand was, ten einde het groote werk der bevrijding van zijne woonplaats ten uitvoer te brengen.

Toen de Munsterschen den 4 September 1672 zich van Koevorden hadden meester gemaakt, was van Tienen met de zijnen naar Groningen gevlugt. Deze zoo onaanzienlijke schoolmeester had zich echter niet enkel tot zijn vak bekwaamd, maar zich met ijver op het landmeten en de kennis der vestingbouwkunde toegelegd, vooral had hij de middelen van aanval en verdediging van Koevorden grondig bestudeerd. Geen wonder dan ook, dat zijn geest in zijne verwijdering peinsde of het niet mogelijk zou zijn zijne woonstede den Munsterschen weder te ontrukken, en hij te Groningen ter bereiking van zijn plan ijerig aan het werk toog. — Nog geene maand na zijne vlugt uit zijne woonplaats begaf hij zich naar den staatschen veldheer Baron Karel van Rabenhaupt, die tot dien tijd toe het zoo gewigtige Groningen voor onzen Staat had be-

houden, en bood hem zijne diensten aan, als ingenieur bij het hernemen van eene sterkte, de oude Schans bij Groningen. — Bij deze gelegenheid zeide hij tot dien bevelhebber: „Ik zou wel eene aanslag op Koevorden durven ondernemen, indien ik er maar de middelen voor kon verkrijgen; ja, zulk eene onderneming zou met Gods hulp met een schoonen uitslag worden bekroond!”

Rabenhaupt, die zulk een gezegde geenszins had verwacht, sprong ijlings op, sloot de kamerdeur en vroeg hem toen op eenen niet zeer vriendelijken toon: „Wel, hoe zoudt ge dan zoo'n gewigtig stuk aanleggen?” — Nu had van Tienen zijn doel bereikt. Op alle gedane vragen gaf hij volledig bescheid en overhandigde hem tevens eene teekening van hetgeen de Munsterschen hadden gedaan om Koevorden te bemagtigen, met aanduiding tevens waar zij goede en waar minder goede maatregelen hadden genomen, ja van dag tot dag had hij er zijne opmerkingen bijgevoegd.

Vol verbazing vroeg hem Rapenhaupt: „Hebt gij die kaart zelf vervaardigd?”

Het antwoord bevestigend zijnde, beval hij hem er eene even naauwkeurige, maar op kleinere schaal, ten allerspoedigste te vervaardigen.

Reeds den volgenden dag had onze van Tienen die kaart gereed en begaf er zich mede naar den bevelhebber, die ze naauwkeurig onderzocht, hem over alles ondervroeg, zijne bekwamenheden als ingenieur op den toets stelde en toen hem den last opdroeg in het geheim te onderzoeken hoe groot de voorraad biezen zou zijn in de stad voorhanden, ten einde daarvan biesbruggen te vervaardigen. Met de meeste omzigtigheid kweet hij zich van dezen last en deed van tijd tot tijd verslag zijner bevindingen aan Rabenhaupt.

Inmiddels had deze over van Tienens plan met de Staten van de provincie Groningen beraadslaagd, die aan eene commissie uit hun midden last gaven met onzen man over zijne voornemens te spreken. — Met zoo veel duidelijkheid werd aan deze alles door van Tienen uiteengezet, dat men hem opdroeg met het gilde der stoelenmakers eene overeenkomst te treffen, ten einde tegen behoorlijke vergoeding eene aanzienlijke hoeveelheid biezen aan 's Lands magazijn te leveren.

Dadelijk ging onze van Tienen nu met eenige arbeiders aan het werk en had binnen korten tijd drie bruggen, ieder van 52 voeten lang in gereedheid.

Nadat deze door Rabenhaupt en de commissie onderzocht waren, beval men een gedeelte er van in een schip te laden om ze buiten de stad op het water te beproeven, en toen dit zeer geheim in den vroege morgen had plaats gehad, werd het werk zoo voldoende bevonden, dat men hem 100 gulden tot eene vereering gaf.

De vorst was inmiddels ingevallen en nu maande van Tienen den gouverneur onophoudelijk aan toch niet langer te dralen, te meer daar hij door de naauwkeurigste berigten van eenige goede vrienden binnen Koevorden kennis had gekregen, dat men op hunnen bijstand zou kunnen rekenen. — Ja reeds tweemaal hadden deze 's nachts een valsch alarm doen slaan, om te zijnen tijd te minder opzien te verwekken.

Intusschen hield onze man niet op den gouverneur tot handelen aan te sporen, en toen een hevige vorst inviel deed hij dit met zoodanigen aandrang, bewerende dat het nu de regte tijd was, dat Rabenhaupt hem vroeg: „Maar zijt ge dan wezenlijk voornemens zelf aan de onderneming deel te nemen?” De kloeke, maar niet voor den krijg opgeleide man antwoordde hem dadelijk:

„Denkt uwe Excellentie dan, dat ik een ontwerp zou vormen en zelf aan de uitvoering niet medewerken. Zoo iets zou niet braaf, niet christelijk gehandeld zijn!”

Toen zeide de veldheer, die met het antwoord zeer ingenomen was: „Ja, maar ik dien er toch nog eerst eens ernstig met de heeren Staten over te spreken.” Zeer misnoegd over dit antwoord, verliet hem toen onze man, denkende dat al zijn werk te vergeefs zou geweest zijn. Inmiddels waren hem ook reeds van andere zijden voorstellen toegezegd. — Toen Rabenhaupt dit vernam, besloot hij eindelijk op den 12 December 1672 handen aan het werk slaan en de onderneming met Gods hulp te beproeven. Zijn vertrouwen op van Tienen was zoo groot, dat hij zeide: „Welnu, vriend, dat de zaak dan haar beslag krijge. Ik draag u alles op, kies zelf de hoofd- en andere officieren, om ze mij voor de onderneming voor te dragen, dan zal ik ze benoemen.” — Nu had onze held geene plan uiteengezet en de beste middelen tot het welgelukken der onderneming met hen beraamd. Alles moest in het grootste geheim geschieden. De manschappen, zoowel paardenvolk, dat alle toegangen moest afsnijden, als het voetvolk was te zijner tijd gereed, en rukte zoo stil mogelijk